



PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC DELS MUNICIPIS DEL BAIX GAIÀ

-DIAGNOSI ESTRATÈGICA O DOCUMENT
INTERMIG DE REFLEXIÓ-

FEBRER 2008 ([document de treball](#))



ÍNDIX

1. ELEMENTS DE REFLEXIÓ TERRITORIAL.	1
1.1. UNA IDENTITAT TERRITORIAL EN PROCÉS DE GESTACIÓ.	1
1.2. UN TERRITORI AMB UNA REALITAT DUAL MOLT CONTRASTADA.	3
1.3. L'ACTUALITZACIÓ DE LES EINES DE PLANEJAMENT COM A OPORTUNITAT	6
2. UN CREIXEMENT DEMOGRÀFIC ESPECTACULAR: CAUSES I EFECTES SOBRE L'ECONOMIA I EL TERRITORI.	11
2.1.- EVOLUCIÓ RECENT, FACTORS I EFECTES DEL CREIXEMENT DEMOGRÀFIC.	11
2.2.- LA IMMIGRACIÓ EXTERIOR, UN ELEMENT AFEGIT DE TRANSFORMACIÓ DEMOGRÀFICA I DEL MERCAT DE TREBALL	14
3. UNA DINÀMICA ECONÒMICA FORTAMENT CENTRADA EN EL TURISME I LA CONSTRUCCIÓ.	17
4. POLÍTIQUES DE DESENVOLUPAMENT I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES DEL TERRITORI.	23
4.1. ADEQUACIÓ DE LES ESTRUCTURES DE GESTIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT INTEGRAT DEL BAIX GAIÀ	23
4.2. SÍNTESI DE PUNTS CRÍTICS O ELEMENTS MOTIVADORS D'UNA PROPOSTA ESTRATÈGICA D'ACTUACIÓ	30

1. ELEMENTS DE REFLEXIÓ TERRITORIAL

1.1.- Una identitat territorial en procés de gestació

Per tal de definir una estratègia territorial, és important analitzar quina és la vinculació de la gent amb el territori. És a dir, quins són els elements que el singularitzen i com al llarg del temps, la cultura d'aquestes gents ha modificat el seu entorn.

Estem parlant de la identitat territorial. D'alguna manera, es tracta de respondre a la pregunta: **Podem trobar elements que defineixin el territori amb una certa homogeneïtat i que a l'hora li atorguin uns trets diferencials que l'identifiquin?** Precisament, el present apartat fa referència a aquesta qüestió.

En primer lloc, cal fer les següents consideracions:

- Històricament, aquesta zona ja havia estat terra de frontera entre moros i cristians (*Marca Hispànica*). Aquest fet va deixar un llegat patrimonial i cultural molt important, i les **construccions defensives** en són un exponent (tot i el seu estat divers de conservació i possibilitats de visita).
- Ja en relació a èpoques anteriors, cal fer referència a l'evolució vinculada a la **Tarraco Romana**, generadora també de recursos patrimonials molt significatius (Arc de Barà, Pedrera del Mèdol, etc). Novament, trobem nivells diversos de conservació i valorització.
- El **Consell Comarcal del Tarragonès**, com una de les administracions amb major incidència sobre el territori, empra de manera oficial la nomenclatura a la qual es refereix tot l'estudi: Baix Gaià. La utilització d'aquesta denominació es refereix als municipis d'Altafulla, el Catllar, Creixell, la Nou de Gaià, la Pobla de Montornès, la Riera de Gaià, Roda de Barà, Renau, Salomó, Torredembarra, i Vespella de Gaià, però es fa també en part extensiva a Tamarit i Ferran (nuclis agregats de Tarragona), i a l'Argilaga (nucli agregat de la Secuita).
- Un altre sector de la població identifica la zona simplement com a **Tarragonès Nord**.

- **La conca del riu Gaià** és més ampla que la zona d'estudi. El riu neix a la Baixa Segarra, a la comarca de la Conca de Barberà, discorre per l'Alt Camp i desemboca al mar entre Tamarit i Altafulla a la comarca del Tarragonès. Aquesta realitat territorial, cultural i patrimonial més àmplia tendeix a promoure dinàmiques i moviments associatius que es refereixen a la necessitat de vertebrar el context del Gaià o les **Terres del Gaià** en sentit ampli. Es tracta de tasques i dinàmiques per ara restringits a uns col·lectius molt específics, no resultant encara identificatius per al conjunt de la població, sobretot atenent a l'increment de nous residents i a la singularitat del front litoral.
- **El propi riu Gaià, com a eix potencialment vertebrador, presenta ara per ara poca solidesa.** Cal recordar que l'embassament ubicat entre els municipis del Catllar, Vespella i Salomó impedeix que en aquest tram final del riu hi hagi aigua superficial. Sembla que l'Agència Catalana de l'Aigua, amb la creació dels Consells de Conques, i seguint les recomanacions de la Unió Europea, vol replantejar la necessitat de mantenir el cabal ecològic. Aquest fet és bàsic atenent a les aspiracions del teixit associatiu esmentat en el punt previ.
- Un altre element identitari és la **mar Mediterrània**, que banya les seves costes i imprimeix un paisatge molt característic. Els municipis del litoral presenten particularitats evidents en relació a altres trams, especialment les situades a l'anomenada Costa Daurada Central (al sud de Tarragona). Al mateix temps, es troben més desvinculats del concepte de Baix Gaià en la seva configuració cultural i patrimonial.

En conjunt, es detecta una reduïda adscripció de la majoria de la població a una identitat territorial específica. Existeixen però, elements amb potencial aglutinador, no només amb una visió identitària sinó també de generació d'iniciatives de desenvolupament i ordenació. Fins ara, aquests elements -el riu Gaià, els castells medievals, la mar Mediterrània i la Tarraco Romana- no han estat conjugats de manera suficient per tal de constituir un eix aglutinador en una estratègia de desenvolupament i un model territorial consensuats.

1.2.- Un territori amb una dualitat territorial molt contrastada

En els diferents apartats de la diagnosi socioeconòmica s'ha observat que el contrast existent habitualment entre zones interiors i franja litoral es troba reproduït a l'àrea del Baix Gaià en una reduïda superfície de territori.

Concretament, hi trobem una franja litoral fortament urbanitzada i uns municipis interiors dominats per l'espai agrari i forestal mediterrani. També hi ha una franja intermèdia que d'alguna manera és partícep d'ambdues realitats.

Les diferències abasten el conjunt de realitats econòmiques, socials i territorials de la zona, i es veuen recolzades per factors com els següents:

- La **diferent incidència de les infraestructures viàries** sobre els municipis de la zona, en un context general d'elevada afectació sobre el territori. Les infraestructures principals són de pas i en cap cas es plantegen en funció de les necessitats de la zona, tot i que afavoreixen la inserció en l'Arc Mediterrani i la connectivitat amb les àrees de Tarragona i Barcelona.
- Evidentment, una **pressió urbanística i territorial menor en el cas de l'interior**, facilitant la preservació de la matriu territorial prèvia (mosaic de conreus i petites zones forestals, àrees d'interès paisatgístic, activitat econòmica). Tot i això, existeixen també punts a la costa amb elevat interès, mentre que a l'interior ha existit també la pressió del creixement de les urbanitzacions en determinades zones.
- Una **diversa estructura tradicional dels sectors econòmics** (p.ex. sectors com la construcció i el turisme tenen una concreció molt més clara en la franja litoral).
- Una tendència a la conversió en primera residència més accentuada al litoral. En altres paraules, la major **incidència dels nous residents procedents de l'àrea barcelonina en els municipis litorals**, fet vinculat a l'accessibilitat – viària i ferroviària- i a la disponibilitat d'habitatges.

- Contràriament, les persones procedents de la zona de Tarragona han tingut una distribució més extensiva en el territori, ocupant també les urbanitzacions dels municipis interiors.

BAIX GAIÀ: SÍNTESI DE DINÀMIQUES TERRITORIALS



Font: elaboració pròpia a partir de base de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

En conjunt, doncs, es pot parlar d'una gran disparitat interna i d'una inadequació de la zona al concepte tradicional de comarca -i fins i tot de subcomarca-. Hi ha ajudat la manca d'orientació històrica de la ciutat de Tarragona a constituir un centre de mercat, així com la manca d'un nucli principal intern.

Per tant, l'àrea es troba caracteritzada per l'existència de fluxes centrífugs de caràcter múltiple que dificulten la seva vertebració interna.

Malgrat aquesta realitat dual, és evident que la zona ofereix una localització estratègica en relació a les principals àrees metropolitanes del país i a l'Arc Mediterrani, així com un elevat potencial de funcionament com a sistema urbà o sistema de centralitat, que tendeixi a facilitar la cohesió i la complementarietat entre municipis i activitats econòmiques. Aquesta orientació requereix evidentment un paper actiu de les institucions de la zona en experiències innovadores de planificació i gestió, per tal d'aprofitar les potencialitats pròpies i també per tal d'evitar un funcionament lligat exclusivament a les dinàmiques d'altres àrees.

1.3.- L'actualització de les eines de planejament com a oportunitat

La major part del municipis no disposen de planejament urbanístic adaptat a la nova llei d'urbanisme de Catalunya, encara que molts d'ells estan en procés de tramitació. És el cas, per exemple, del Catllar, en fase d'aprovació inicial del POUM.

PLANEJAMENT URBANÍSTIC		
MUNICIPI	Planejament vigent (2008)	Any de publicació d'aprovació definitiva
Altafulla	Pla d'ordenació urbanística municipal	2004
El Catllar	Normes subsidiàries tipus b	1991
Creixell	Pla general d'ordenació municipal revisat	1992
Nou de Gaià	Normes subsidiàries tipus b	1999
Pobla de Montornès	Normes subsidiàries tipus b	1982
La Riera de Gaià	Normes subsidiàries tipus b	1991
Roda de Barà	Pla general d'ordenació municipal	1996
Renau	Normes subsidiàries tipus b	1988
Salomó	Normes subsidiàries	2001
Torredembarra	Pla general d'ordenació municipal revisat	2002
Vespella de Gaià	Normes subsidiàries	1997

Font: elaboració pròpia a partir de dades IDESCAT.

A banda del **procés d'adaptació de les eines municipals de planejament**, les quals no es plantegen en general amb una visió de conjunt per a la zona –visió local extensiva fins ara al conjunt del país- la redacció del Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona (PTP) suposa una oportunitat per a la definició d'estratègies conjuntes de planejament.

Malgrat que el Baix Gaià no té en aquest documen (PTP) una consideració diferenciada, es poden identificar diferents elements que marquen una certa orientació sobre el futur del territori, plantejant-se sempre sobre tres grans àmbits, com són els espais oberts, els assentaments o nuclis de població i les infraestructures de mobilitat.

Algunes observacions importants per a cadascun d'aquests àmbits són les següents:

a) **Sistema d'espais oberts:**

- La notable dimensió del sòl classificat com a urbà i urbanitzable impedeix, especialment al litoral i a les planes prelitorals, la continuïtat dels espais oberts.
- Els espais oberts tenen una component majoritàriament agrícola:
 - o Aquest és un territori amb un pes important de la plana, amb un ús tradicionalment agrícola que es manté amb productes d'escàs valor afegit.
 - o Es detecta, arreu, una abundant presència d'edificacions rurals, residencials i de lleure.
 - o Les principals planes estan molt fragmentades per infraestructures viàries i ferroviàries i per la dispersió de teixits urbans.
- En el catàleg de paisatge es defineixen les unitats paisatgístiques que defineixen la zona. De manera global afecta a la zona la unitat "Baix Gaià", caracteritzada per serres ondulades i turons suaus que arriben fins al mar, amb grans urbanitzacions en boscos de pinedes. Al litoral destaca l'ampla conca visual i la variabilitat general, incloent penyasegats, dunes i muntanyans. De manera parcial, afecten també les unitats "Alt Gaià" i "Massís de Bonastre".
- Es recullen les zones protegides, com són els Espais d'Interès Natural (Desembocadura del Riu Gaià, Platja de Torredembarra, Tamarit - Punta de la Mora (en part espai marí) i els espais de la Xarxa Natura 2000 designats com a ZEPA, que passen a formar part del PEIN (riu Gaià, massís de Bonastre).

b) **Sistema d'assentaments urbans:**

- Es fa referència a un sistema urbà dinàmic al litoral, que s'articula de forma espontània en processos d'urbanització que superen l'àmbit local. Tot i que els nous nuclis generen noves centralitats i oportunitats, també tenen costos ambientals, de mobilitat i de tipus social.

PROPOSTA DE CREIXEMENT PER ALS NUCLIS DE POBLACIÓ



Font: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

- Es defineix **Torredembarra** com a únic nucli per al qual es proposa un **creixement mitjà**, mentre que la majoria dels nuclis restants correspondria a un creixement moderat.

Aquest fet hauria d'afavorir la configuració del municipi com a polaritat subcomarcal entre les polaritats de Tarragona (regional) i el Vendrell (comarcal). En el cas d'Altafulla, Creixell i Roda de Barà es proposa la potenciació d'un centre urbà dins els continus urbans existents.

- Es plantegen **estratègies específiques per a àrees especialitzades**:
 - o Per a la zona industrial de Torredembarra i Altafulla es proposa l'estratègia d'extensió, creant sòl per a activitat econòmica continuada al polígon existent, i es recomanen mecanismes de cooperació municipal.

- Per al sector Brises del Mar (Altafulla) es preveu l'estratègia d'extinció, per tal d'evitar el seu impacte sobre el territori.
- Per al polígon industrial P-4 (la Pobla de Montornès), es planteja també l'extinció per tal d'evitar la seva posició aïllada i fragmentadora.
- Per al sector residencial Mas Cornudella (Vespella de Gaià) es preveu la reducció o extinció, pels mateixos criteris anteriors.
- Per a l'Eixample Residencial de Creixell es proposa la seva transformació com a sòl per a activitat econòmica.
- Per als sectors residencials de l'est de Roda de Barà es planteja la intensificació de paràmetres urbanístics i mixticitat d'usos, aprofitant l'estació ferroviària.
- Per a l'Eixample Residencial de Torredembarra es planteja la dotació d'elements de centralitat per tal de vertebrar el nucli de població.

ÀREA D'INTERVENCIÓ ESPECÍFICA EIXAMPLE DE TORREDEMBARRA



Font: Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

- Incidirien per a la zona diferents **Plans Directors Urbanístics** de coordinació de les normatives municipals, però cap d'ells amb incidència sobre el conjunt de l'àrea d'estudi.

c) **Sistema de mobilitat:**

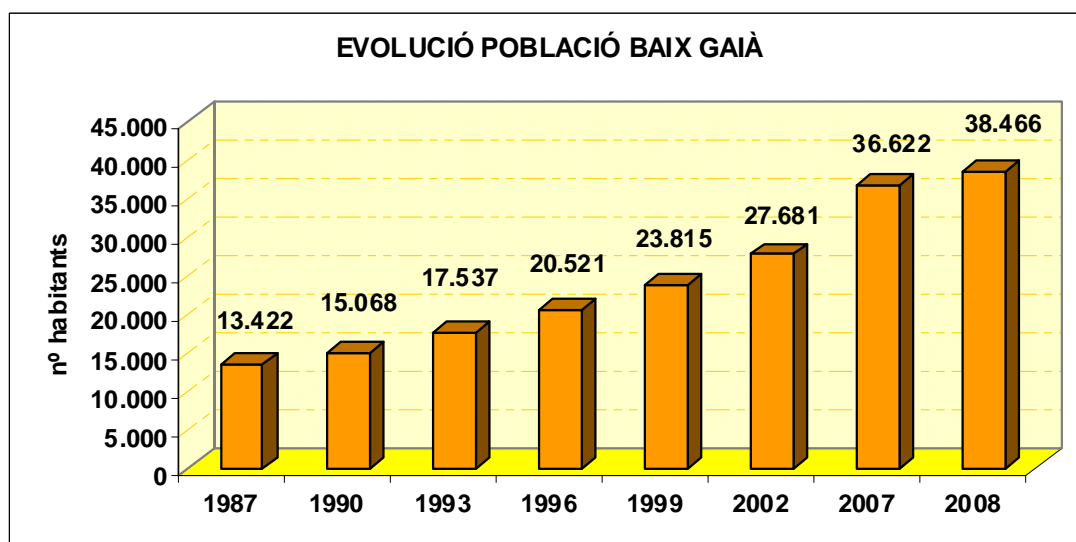
- Com a principal element de nova incidència es proposa un **vial que connectaria Torredembarra amb l'estació ferroviària Camp de Tarragona** (la Secuita-Perafort). La continuïtat d'aquest vial vers la ciutat de Reus configuraria una de les anelles viàries de vertebració del Camp. Lògicament, cal contemplar actuacions de millora en el conjunt de la xarxa local-comarcal, sense plantejar modificacions excessives de traçat.
- En l'apartat ferroviari, cal aclarir la utilització de l'**antic corredor desafectat Reus-Roda**, ja sigui per a mercaderies, passatgers o amb caràcter mixte (plantejament que en principi proposa el Pla). No es pot oblidar les opcions de connexió amb la nova estació principal de la zona. Es proposa també la realització de la variant de la línia fèrria de Roda que desafecta els traçats actuals. També cal contemplar la millora de serveis en xarxes convencionals.
- Evidentment, incideixen de manera indirecta sobre la zona les previsions sobre **infraestructures estratègiques** com l'aeroport de Reus i el port de Tarragona, constituint elements de potencial afegit per al teixit empresarial d'una àmplia àrea territorial. En principi, els ports de la zona (Torredembarra, Roda de Barà) tindran una utilització esportiva i hauran de ser objecte de millora ambiental en els entorns respectius. També té aquest caràcter complementari el sistema logístic (Tarragona-Reus, Baix Penedès, Conca de Barberà).

Tot i que des dels municipis del Baix Gaià s'han realitzat al·legacions a la proposta del Pla Territorial Parcial, aquestes han tingut un caràcter estrictament local en la pràctica totalitat dels casos. Per tant, es confirma la manca de visió territorial conjunta, o almenys una posició conjunta (donada la coincidència de filosofia en moltes al·legacions. Resta pendent aquest model territorial amb plantejament propi, al qual ajudaria per exemple la realització d'un Pla Director Urbanístic més adaptat a l'àmbit d'anàlisi.

2. UN CREIXEMENT DEMOGRÀFIC ESPECTACULAR: CAUSES I EFECTES SOBRE L'ECONOMIA I EL TERRITORI

2.1.- Evolució recent, factors i efectes del creixement demogràfic

El creixement de la població del Baix Gaià es pot qualificar, en els darrers 20 anys, d'espectacular. Concretament, **la població ha augmentat un 187%**, passant de 13.422 a 38.466 habitants. No obstant això, cal emmarcar aquesta dinàmica global de creixement en les pautes registrades en moltes altres àrees litorals i/o directament vinculades a espais metropolitanos.



Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

El creixement més espectacular s'experimenta precisament des de l'inici de la dècada actual, tot i que la realitat recent fa pensar en un cert alentiment dels ritmes.

D'altra banda, i tot i la tendència general de creixement, cal parlar també de pautes relativament diferents segons les característiques i la localització dels diferents nuclis, arribant fins i tot a l'estabilitat en casos de municipis interiors com Vespella i Salomó. També és important recordar que els creixements de municipis intermitjos com és el cas de la Pobla de Montornès o el Catllar s'ha produït bàsicament a partir de la conversió en permanents dels habitatges localitzats en les múltiples urbanitzacions.

Una aproximació als **factors que han motivat principalment aquest creixement** ens ha de permetre establir reflexions sobre el model econòmic, social i territorial de la zona. Bàsicament, podem dir que els esmentats factors han estat els següents (en bona part vinculats al concepte d'atractiu residencial):

- **Un entorn agradable**, tranquil i socialment més cohesionat que a les grans ciutats. Vinculat a aquest factor hi ha també el clima mediterrani temperat de la zona, que ha afavorit especialment la fixació de determinada població d'origen estranger (que inicialment acudia a la zona amb motivacions turístiques).
- La **disponibilitat abundant d'habitatge a un preu comparativament raonable**, tant pel que fa a propietat com a lloguer. L'encariment en l'última dècada de l'habitatge a les ciutats, singularment Barcelona i Tarragona i els entorns respectius, ha fet que molta gent hagi decidit convertir la seva segona residència en primera. Altres, simplement, han acudit a la zona a partir de la venda del seu habitatge a la ciutat i l'adquisició o lloguer d'altres habitatges, fins i tot en alguns casos apartaments.
- L'**elevat grau d'accessibilitat** que, tot i les particularitats, presenta la zona en general, especialment a partir del pas d'infraestructures importants.
- De manera vinculada als factors previs, la **proximitat a les àrees de Barcelona i Tarragona**, la qual permet les dinàmiques de ciutat dormitori. Cal tenir en compte que algunes de les urbanitzacions existents –p.ex. al Catllar– presenten una accessibilitat al nucli tarragoní gairebé equivalent a altres barris de la ciutat.
- Amb una menor importància, la disponibilitat d'**opcions d'ocupació en el propi territori**, bàsicament en el sector de la construcció i en activitats vinculades amb el turisme. Actualment es pot dir que aquest factor es troba relativament dissociat de les causes reals de localització de nous residents.

Tot el següent de factors i la pròpia evolució demogràfica han constituït en ells mateixos elements de ràpida transformació del Baix Gaià en els seus diferents àmbits. La taula següent sintetitza quins han estat els principals efectes positius i negatius d'aquests canvis, lligats als principals factors esmentats.

Efectes positius	Efectes negatius
Habitatge	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arribada de nova població, com a factor de canvi. ▪ Creació de llocs de treball i rendes empresarials vinculades a la dinàmica de l'habitatge. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creixement urbanístic desmesurat i sense coordinació entre poblacions veïnes (creixement amb urbanitzacions i a partir de plans parcials). ▪ Pressió sobre els espais naturals i agraris. ▪ Inestabilitat política (lobbies de pressió).
Disponibilitat de llocs de treball	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generació d'ocupació i rendes, i atracció d'una part de la nova població. ▪ Conversió d'habitatges de segona residència a primera residència. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinàmiques de nou atur vinculat als cicles del sector. ▪ Poca especialització de la ma d'obra en turisme i construcció. ▪ Poca diversificació de l'activitat econòmica. ▪ Dinàmiques de contractació de temporada i precarietat en el sector turístic.
Infraestructures	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Possibilitat de ràpid desplaçament laboral i de serveis a l'exterior (vinculació amb centres de referència allunyats). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dificultat de cohesió interna i afectació sobre el territori en general.
Proximitat a àrees metropolitanes	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Facilita l'accés a serveis comercials, sanitaris, lúdics, ensenyança i treball. ▪ Integració en noves dinàmiques socials. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinàmica de <i>ciutat dormitori</i>, perjudicant els elements d'identificació amb el territori, cohesió social i fins i tot determinades opcions econòmiques i laborals per al territori.

Es pot sintetitzar que el territori ha viscut un creixement demogràfic i urbanístic ràpid i difícilment digerible, com a resultat de la incidència de diversos factors que han actuat bàsicament en la configuració d'una àrea desvertebrada territorialment, dependent funcionalment i mancada de cohesió social, tot i que beneficiada pels factors de localització i accessibilitat, que han de ser interpretats en clau positiva.

2.2.- La immigració exterior, un element afegit de transformació demogràfica i del mercat de treball

Com ja s'ha comentat en l'apartat de demografia de la diagnosi socioeconòmica **el 84% de la immigració que acudeix a la zona del Baix Gaià es interior**. Concretament, un 70% dels nous residents arribats provenen de Catalunya, en concret de l'àrea metropolitana de Barcelona i del Tarragonès.

Malgrat tot, no s'ha de perdre de vista que hi ha un **16% d'immigració que prové d'altres països**. Per tant, a banda dels creixements demogràfics vinculats a les persones procedents d'àrees urbanes, cal superposar als factors de creixement – bàsicament migratoris- la incidència de les persones d'origen estranger, factor que es pot qualificar de generalitzat al conjunt del territori català.

Tot i que en el cas del Baix Gaià la incidència relativa ha estat menor que en altres zones, l'arribada d'aquesta població ha tingut efecte en la pràctica totalitat de municipis, fins i tot els interiors (ajudant d'aquesta manera a la seva estabilització poblacional).

Aquest factor de creixement demogràfic ha de ser interpretat en clau d'evolució demogràfica i de cohesió social, passant a constituir un vector a ser gestionat des de diferents punts de vista, bàsicament l'ordenació i l'habitatge, la millora de la qualificació dels recursos humans i la dotació de mecanismes de benestar i cohesió social.

D'alguna manera, el territori ja actúa en relació a aquestes dinàmiques que, des d'un punt de vista econòmic, incideixen especialment en la realitat dels recursos humans. Per exemple, el Consell Comarcal del Tarragonès, concretament des del servei d'inserció laboral, treballa fa diversos anys en el **projecte “Nous Veïns”**.

PROJECTE “NOUS VEÏNS” COM A EXEMPLE DE POLÍTICA ACTIVA

El programa està adreçat a la inserció sociolaboral de col·lectius amb dificultats especials. Durant l'exercici 2007-2008, per exemple, es van realitzar un total de 5 projectes per al conjunt del Tarragonès, un dels quals es correspon a la zona del Baix Gaià.

Aquesta actuació es va adreçar al col·lectiu d'immigrants extracomunitaris, i es va realitzar a la seu del Patronat Antoni Roig, depenent de l'Ajuntament de Torredembarra des del 5 de desembre de 2007 a 30 de juny de 2008, amb una durada de 700 hores, un pressupost de 35.098'38 € i per a 25 alumnes.

Aquest curs va comportar les següents accions formatives: acollida; formació bàsica: coneixement de l'entorn, català, mòduls obligatoris; formació ocupacional: “Mòdul d'auxiliar de geriatria”; habilitats per a la recerca de feina; pràctiques en empreses; tutoria. Observem, doncs, que es tracta de donar eines per a una major competitivitat d'aquesta població.

Les empreses on aquests alumnes han realitzat pràctiques al Baix Gaià, són: Brigada Municipal de Roda de Barà, Pastisart de Roda de Barà (l'empresa que ocupa més gent de la zona), Supermercat Coaliment de Roda de Barà, Fleca Roda SL, de Roda de Barà i VOLPAL, jardins i serveis SL, del Catllar. És molt significatiu que quasi totes les empreses siguin de Roda de Barà.

Segons el servei d'orientació i generalitzant un perfil, es detecta majoritàriament persones que fa més d'un any que han arribat a l'Estat, porten menys d'un any a l'atur i treballen sovint en tasques de caràcter temporal. De fet, molts es troben dins l'economia submergida per què no tenen permís de treball, tenen un baix nivell acadèmic al seu país d'origen i poc coneixement de català.

Des del punt de vista empresarial, s'observa una major tolerància als treballadors immigrants procedents d'àrees com els països de l'Est o del Sud d'Amèrica.

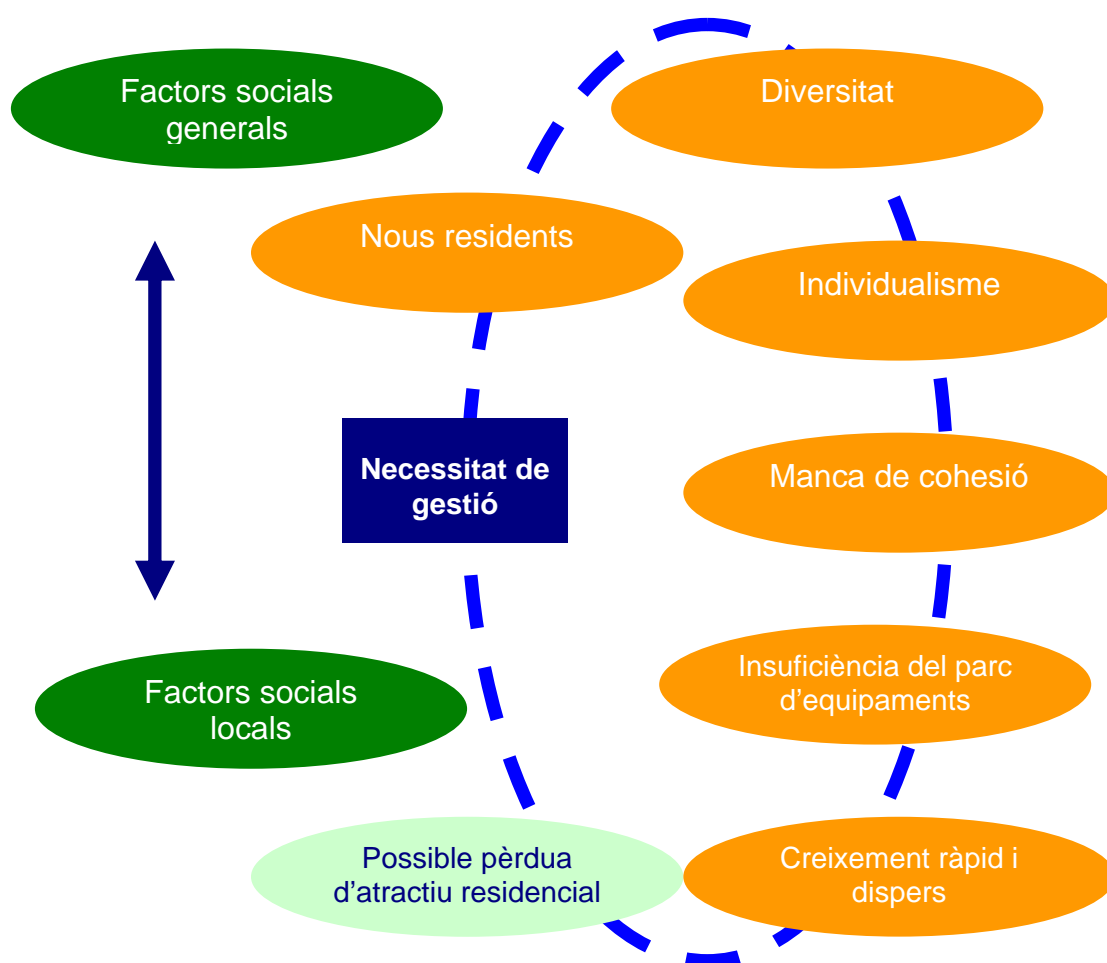
Concretament, dels 25 alumnes inscrits en el curs prèviament esmentat han entrat al mercat laboral 15 persones, és a dir, el 60%. Concretament, es tracta de 3 auxiliars de geriatria, 1 perruqueria, 7 ajudants de cuina, 4 ajudants de cambrer, 1 operari, 1 empleada de la llar, 4 ajudants de cuina, 1 dependent i 4 auxiliars de neteja.

Tot i que les dades prèvies són merament orientatives, és evident que hi ha multitud de situacions vinculades a l'afluència de treballadors registrada en els darrers anys, i que fins i tot en alguns casos resten al marge de la gestió de les administracions.

Es pot apuntar que les dones tendeixen a ocupar-se en l'àmbit de la neteja i l'hostaleria, amb contractes per obra i servei a causa de la temporada d'estiu i per manca de formació professional específica. L'evolució econòmica recent i aquella que es preveu fa necessari un plantejament actiu de gestió que permeti l'adaptació entre població i mercat de treball, a banda lògicament d'incidir en el conjunt de factors que han de motivar la cohesió i el benestar social.

Segons el servei d'inserció, es constata que el nombre d'immigrants es manté i fins i tot en alguns casos segueix augmentant. Tot i la detecció de situacions evidents de precarietat, manifesten majoritàriament la voluntat de restar al país d'acollida, fet que fa imprescindible una tasca global i coordinada per a la seva integració social i laboral.

UNA DINÀMICA ACCENTUADA DE CANVI SOCIAL



3. UNA DINÀMICA ECONÒMICA FORTAMENT CENTRADA EN EL TURISME I LA CONSTRUCCIÓ

El Baix Gaià pot constituir en part un exemple de les dinàmiques econòmiques present en una bona part de les zones litorals de la Mediterrània occidental, que es pot sintetitzar en el **model turístic residencial**, ja sigui amb una major incidència del primer o del segon component. Alguns dels trets que caracteritzen aquests territoris – amb una visió certament crítica- són:

- El caràcter intensiu de la mà d'obra, així com l'elevat pes de les feines de caràcter estacional.
- En general, un paper significatiu de les pautes especulatives i de creixement ràpid.
- Evidents dificultats per a la diversificació de sectors econòmics, donat que els principals motors tenen un paper disuassori en la generació d'ocupació i empreses en altres branques i sectors.
- L'existència de dinàmiques evidents de degradació territorial, les quals incideixen novament en part sobre la dificultat de diversificació.
- Una afectació especialment intensa dels cicles recessius, com és el cas d'aquell que es registra actualment. L'aturada en la construcció té un clar impacte negatiu en l'evolució de la resta de sectors.

Aquesta realitat és compartida en part per la zona del Baix Gaià, en tant que àrea que forma part de la Costa Daurada i que es troba vinculada de manera creixent a dinàmiques residencials en relació a contextos metropolitans. Cal dir que, almenys, aquesta vinculació que facilita la mobilitat subministra un gruix important dels llocs de treball a la zona, per la qual cosa **determinats efectes econòmics derivats de la limitació del teixit empresarial es veuen atenuats**.

En tot cas, les característiques de l'economia i les empreses de la zona fan plantejar una clara reflexió, en el sentit que:

- a) L'ocupació en la construcció del Baix Gaià (17'5%) és molt superior a la del Tarragonès (13'3%) i a la de Catalunya (10'4%).
- b) El 25% de les empreses del Baix Gaià són precisament del sector de la construcció (quan la mitjana catalana és del 13% i la del Tarragonès del 14%).
- c) La dimensió de les empreses és molt petita, havent molts autònoms treballant en el sector.

Les estratègies de viabilitat d'aquest sector s'han de redefinir en general per a tot el país. És de suposar que l'obra pública i les infraestructures hauran de cobrir aquella part de la demanda que la construcció d'habitatge ha deixat de produir. Molts dels treballadors de la construcció, sobretot aquells que no han tingut excessiva qualificació, s'hauran de formar i reciclar en altres sectors. El problema apareix amb la manca d'alternatives sòlides que a hores d'ara ofereix el territori. No obstant això, per la tipologia majoritària de les empreses de construcció del Baix Gaià (petites empreses i autònoms) hi pot haver una bona sortida competitiva en el sector de rehabilitació d'habitatges existents.

D'altra banda, **el turisme no constitueix encara per ell mateix un sector amb capacitat motriu sobre el conjunt** i, de fet, presenta clars àmbits de millora potencial. El Baix Gaià presenta dos àmbits turístics clarament diferenciats:

- a) D'una banda, la zona litoral, amb la majoria de l'oferta turística basada en el segment de demanda de "famílies" atretes per les seves magnífiques platges, els quals s'allotgen en apartaments, càmpings o, especialment, segones residències.
- b) D'altra banda, observem la zona interior, amb una escassa activitat turística en general però evidents recursos amb potencial.

El component hotelier i el producte vertebrat i de qualitat, elements fonamentals per al potencial del turisme amb més valor afegit i ocupació en un territori, mostren molt poca significació en el conjunt de l'àrea, si més no de manera comparativa. Al mateix temps, es detecta una clara manca de connexió entre l'oferta litoral de sol i platja i els recursos interiors, quan és evident que aquesta complementarietat pot constituir alhora una necessitat i una oportunitat per als agents del sector.

Tot i la reflexió prèvia, i a diferència de la construcció, **en el sector turístic existeixen orientacions estratègiques més concretes**, i a partir del moment present plantejades amb una visió territorial de conjunt. Aquestes orientacions han de permetre superar les deficiències fins ara existents.

Les administracions amb competències en turisme han posat les bases, mitjançant un estudi tècnic elaborat per la Universitat Rovira i Virgili (URV), per dotar-se d'unes **“Estratègies per al desenvolupament del Turisme als municipis del Baix Gaià”**.

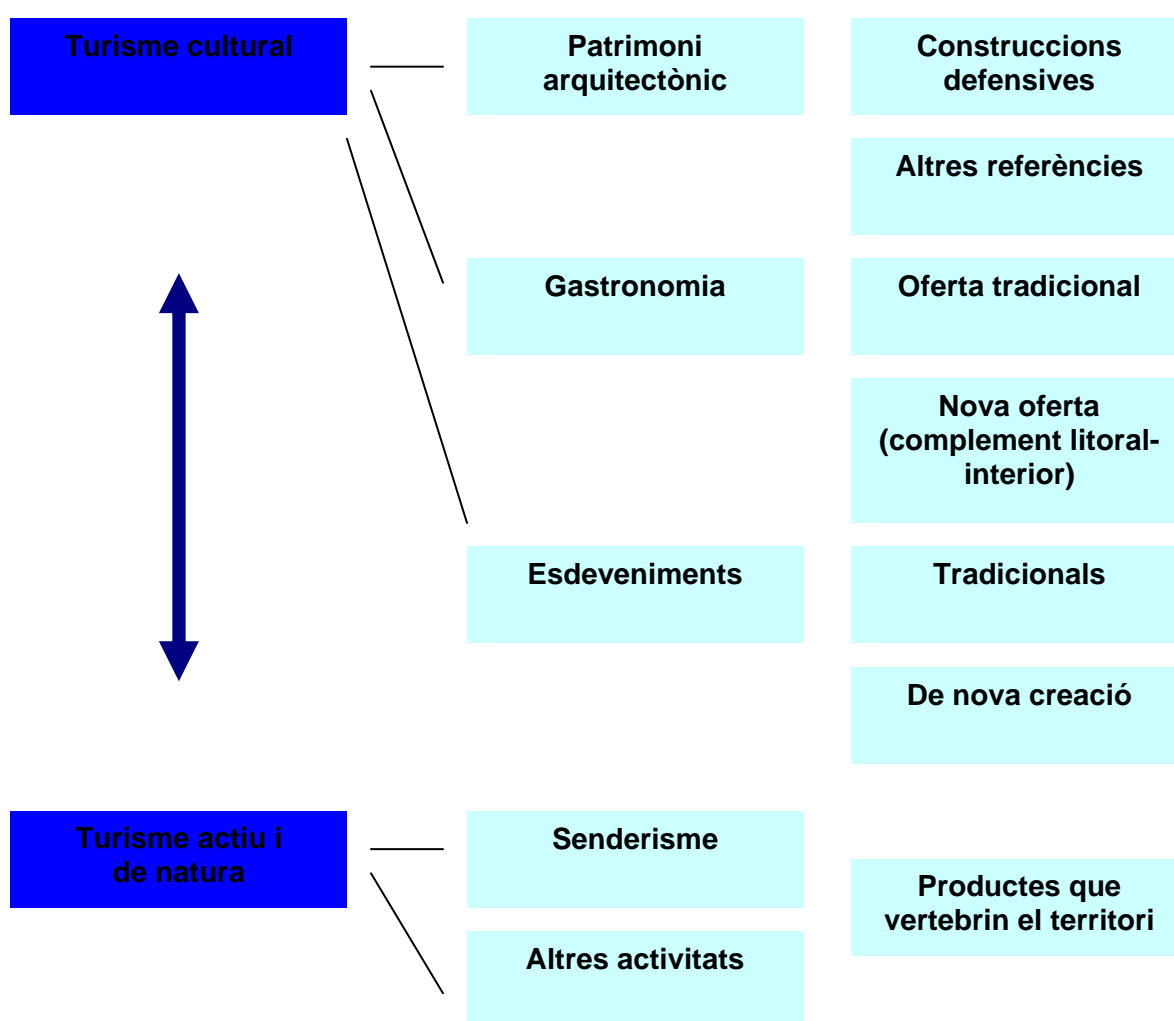
Es pot considerar que l'estudi de la URV és una peça clau i referència imprescindible en qualsevol projecte de desenvolupament per al Baix Gaià. Partint de l'ànalisi de recursos i equipaments i de la demanda actual i potencial, es defineixen un seguit d'objectius específics, com són:

- Consolidar l'activitat turística.
- Posicionar el Baix Gaià en el marc de la Costa Daurada.
- Aconseguir, al mateix temps, una diferenciació a través de la cultura.
- Integrar els municipis d'interior i l'oferta litoral.

La Costa Daurada constitueix una marca turística consolidada i amb un gran nivell d'excel·lència, però presenta necessitats d'actualització en àmbits temàtics concrets, i també en potencials destinacions, com és el cas del Baix Gaià. Es considera –a partir de l'estudi de la URV- que l'oferta del turisme cultural és l'oportunitat més clara per tal de consolidar l'oferta turística del Baix Gaià i a l'hora diferenciar-se i especialitzar-se dintre de la mateixa marca.

Complementàriament a aquest concepte central, és factible parlar d'uns potencials eixos aglutinadors de l'oferta per a la consolidació com a destinació, vertebrant aquesta oferta des d'un punt de vista temàtic i territorial.

EIXOS AMB POTENCIAL AGLUTINADOR PER A UN TURISME DIFERENCIAT I DE QUALITAT



Font: elaboració pròpia.

El desenvolupament del turisme ha de servir per estructurar l'oferta cultural, potenciant centres d'atracció i facilitar la dispersió per tot el territori. La interpretació del patrimoni ha de ser la manera d'articular noves propostes d'itineraris i activitats que singularitzin aquesta zona.

Els castells, per exemple, són recursos exclusius i amb entitat, que poden ajudar a la diferenciació com a destinació en el context de la Costa Daurada i a la vertebració entre la zona interior i la litoral (aquesta precisament molt necessitada d'aquest complement).

El model econòmic i empresarial del Baix Gaià, complementàriament a les reflexions prèvies, necessita altres pautes d'orientació i actualització que facilitin una major diversificació, la disponibilitat de noves oportunitats laborals de qualitat i, en conseqüència, un caràcter relativament autosuficient en relació als territoris circumdants.

El conjunt de sectors econòmics presenten oportunitats de creació d'empreses i ocupació, les quals es troben vinculades a la necessitat de gestió activa d'àmbits com la formació, la promoció territorial, l'adequació d'espais per a la localització d'activitats empresarials o la pròpia gestió d'implantacions empresarials. En general, aquestes necessitats comporten la VERTEBRACIÓ D'UN AUTÈNTIC SERVEI DE DINAMITZACIÓ ECONÒMICA I EMPRESARIAL ADAPTAT A LES CARACTERÍSTIQUES SINGULARS DEL TERRITORI.

Activitats com la producció i comercialització de productes alimentaris de qualitat, el turisme cultural i de natura, la creació de petites empreses terciàries adaptades a les demandes de la societat, el territori i les empreses i una modernització dels sectors tradicionals han de ser objecte evident d'intervenció. Es tracta de buscar la sinergia entre els sectors, per tal de vendre en conjunt tant el territori com els seus productes i serveis, formant una unitat.

D'altra banda, serà fonamental plantejar accions estratègiques per tal de fomentar l'enfortiment de determinades branques, afavorint una certa especialització del teixit d'empreses i el foment de les dinàmiques d'internacionalització, especialment importants en situacions de crisi econòmica.

ALGUNS ÀMBITS D'OPORTUNITAT ECONÒMICA, EMPRESARIAL I LABORAL

SECTORS	MODALITATS I BRANQUES AMB POTENCIAL	ALGUNS CONCEPTES CLAU
Agricultura	Productes agrícoles i alimentaris de qualitat	<ul style="list-style-type: none"> - Comercialització i iniciatives conjuntes - Atenció a vi i oli - Xarxa d'agrobotigues
Turisme	Gastronomia Turisme actiu Turisme de natura Turisme cultural	
Serveis	Cultura Serveis a les persones Serveis a les empreses	<ul style="list-style-type: none"> - Serveis culturals - Adaptació dels serveis immobiliaris al dimensionament i model territorial - Atenció a l'especificitat de persones i col·lectius (benestar)
Altres	Indústria Construcció	<ul style="list-style-type: none"> - Localització proactiva d'empreses orientades al coneixement - Logística adaptada al teixit d'empreses propi - Actualització del teixit d'empreses d'equipament de la llar - Rehabilitació com a sortida a curt plaç per al sector

4. POLÍTIQUES DE DESENVOLUPAMENT I ORIENTACIONS ESTRATÈGIQUES DEL TERRITORI

4.1.- Adequació de les estructures de gestió per al desenvolupament integrat del Baix Gaià

En el punt previ s'ha fet referència a diversos àmbits d'oportunitat per a la transformació del teixit econòmic i empresarial del Baix Gaià. Les necessitats d'adequació del marc de gestió superen àmpliament l'estricta marc econòmic per tal d'abastar esferes molt diverses. Un primer pas ha de ser, lògicament, la consideració del propi Baix Gaià com a territori subjecte d'iniciatives conjuntes d'ordenació i gestió, fins i tot considerant la possibilitat de no generar noves estructures administratives.

Fins ara, la dinàmica de cooperació entre els municipis que integren l'àmbit, especialment des del punt de vista de la promoció econòmica, ha estat limitada. Malgrat això és evident que **hi ha justificacions suficients per insistir en aquesta orientació al treball conjunt**, entre les quals podem destacar:

- La constatació d'una dinàmica turística, fins ara molt centrada al litoral, amb evidents potencialitats de conjunt, fins al punt de poder constituir una destinació singular en el context de la costa Daurada.
- L'existència de recursos patrimonials singulars en relació a l'entorn (Gaià, castells, Tarraco Romana).
- La detecció que és necessari complementar la tasca de gestió de les administracions sobre la zona amb la prioritització d'iniciatives de promoció econòmica específiques per a l'àrea.
- L'aparició i/o consolidació de problemàtiques socials específiques de la zona, que s'afegeixen a les de caràcter general, però que aconsellen l'adopció de mesures de caràcter vertical (també específiques per a la zona).

- L'existència d'àmbits en els quals, mitjançant la participació en altres espais administratius o de cooperació, ja existeix una certa trajectòria en comú, la qual és necessari adaptar a les necessitats reals de la zona.

A partir d'aquestes reflexions, sembla existir un consens amb la necessitat de treballar a partir d'un marc territorial que defineixen els municipis d'Altafulla, el Catllar, Creixell, la Nou de Gaià, la Pobla de Montornès, la Riera de Gaià, Roda de Barà, Renau, Salomó, Torredembarra i Vespella de Gaià (a banda de nuclis propers de municipis veïns en àmbits específics, com Ferran, Tamarit i l'Argilaga).

Aquest àmbit **té com a principal oportunitat el fet de compartir precisament la major part de les problemàtiques**, a més de permetre una adaptació relativament fàcil al concepte de **sistema de centralitat urbana**, en el marc del qual és factible no només implementar determinades polítiques, sinó fins i tot procedir a una distribució relativament equitativa d'una sèrie de serveis, equipaments i actuacions diverses que puguin ser d'utilitat per a la competitivitat i la qualitat del conjunt.

És fonamental, doncs, clarificar el paper de les institucions i les polítiques de desenvolupament a aplicar a la zona, per tal de fer front als reptes estratègics que es deriven d'una situació actual de manca de coordinació i de disfuncionalitat territorial, a partir d'una sèrie de condicions clares:

- Identificar uns **lideratges interns clars**, que permetin dotar el territori d'una visió supramunicipal, si més no, en els àmbits específics que es considerin estratègics.
- Treballar amb prioritat al voltant de les **problemàtiques reals i prioritàries del territori**, entre les quals, per exemple, hi ha la necessitat d'afavorir la implantació d'activitats empresarials competitives i de dissenyar un model territorial adient. Això implica **aplicar com a criteri bàsic el pragmatisme**, que ha de comportar, si és necessari, establir acords específics en apartats com la distribució dels equipaments de caràcter i vocació supramunicipal.

- Establir **diferents escenaris o nivells d'actuació** en un programa que estigui aprovat pels ajuntaments, que permetin evitar situacions potencials d'estancament del procés de cooperació, per raons polítiques o d'altres tipus.
- Partir en tots els casos d'una **voluntat de cooperació pública i privada i, paral·lelament, entre els municipis de la zona i el conjunt de les administracions**. Aquesta filosofia comporta no tant la necessitat de triar les administracions que hagin de tenir una incidència més directa en el desenvolupament del territori, sinó facilitar la participació activa de totes elles.
- **Optimitzar el funcionament dels mecanismes que ja intervenen en el territori**, incloent per exemple l'ens de promoció econòmica vinculat al Consell Comarcal del Tarragonès –l'ICODE- i els patronats de turisme existents en els municipis litorals. En el primer cas, es pot qualificar de millorable la coordinació entre els tècnics implicats en àrees com inserció i orientació laboral, cultura, turisme, cases d'ofici, Servei Autoempresa, participació ciutadana, etc, així com també entre aquests i els tècnics municipals. Alguns dels àmbits més clars que poden ser susceptibles de millora hi ha l'adequació de l'oferta formativa a les necessitats reals, el foment de les dinàmiques emprenedores i la creació d'una proposta cultural conjunta i que pugui ser realment atractiva.
- Afavorir, en la mesura de les possibilitats, una **major estabilitat en el funcionament dels Ajuntaments**, tendint a difondre en els mateixos, al mateix temps, la compatibilitat entre les visions local i supralocal. Aquest fet és necessari per al treball coordinat en el desenvolupament integral i integrat de la zona.

En general, **és fonamental afavorir una coordinació efectiva entre els diferents agents públics i també entre aquestes i els privats**, per tal de gestionar polítiques de desenvolupament plantejades de manera específica per a aquest àmbit territorial. És bàsic partir de la implicació dels diferents agents i d'una dinamització concreta dels àmbits sectorials.

Per exemple, en l'àmbit de la promoció turística es pot parlar fins ara d'un salt excessiu entre l'àmbit de gestió que representa el Patronat de Turisme de la Diputació (que gestiona la marca Costa Daurada) i la tasca dels patronats municipals de turisme litorals. Això motiva per exemple la manca de difusió real dels atractius de la resta del territori en cadascuna de les poblacions, restant atractiu i competitivitat al conjunt.

Aquesta millora de coordinació –que es concretarà pel que fa a la gestió en la proposta d'acció- ha de facilitar la possibilitat de **prestar atenció als aspectes estratègics que realment afecten el territori** (implicant seguiment i actuació en conseqüència, segons els objectius del programa de desenvolupament). Entre els àmbits més clars a considerar hi ha:

- El foment de la diversificació econòmica, la creació de petites empreses (sobretot turístiques, d'oci i de serveis en general) i l'ocupació de qualitat.
- El control de les dinàmiques de creixement en general, incidint de manera activa en la planificació territorial i la minimització dels impactes de les infraestructures. Implicaria per exemple la realització d'informes i al·legacions conjuntes, així com la concreció de propostes de complementarietat entre litoral i interior en els documents de planejament territorial i de planificació estratègica.
- El foment del turisme cultural i de les dinàmiques socioculturals de conjunt, així com iniciatives diverses que puguin dotar d'identitat el territori.
- L'impuls d'iniciatives concretes de millora de la cohesió i el benestar social en el conjunt de l'àmbit.

Al mateix temps, és fonamental introduir el **criteri de transversalitat** en el conjunt de polítiques de desenvolupament, per la clara connexió entre molts àmbits d'actuació. La **disponibilitat d'un programa o estratègia clara de desenvolupament** és precisament un element de primer ordre en aquesta orientació, com també ho és la millor coordinació entre tècnics locals i també entre aquest context municipal i el conjunt d'administracions.

Per tal de realitzar una política eficient de desenvolupament s'ha de treballar el consens entre els agents econòmics i socials del Baix Gaià, detectant quins són els principals eixos aglutinadors i l'estratègia a seguir, així com la manera com s'ha d'aplicar o gestionar. Per tant, és bàsic aprofundir en els mecanismes dels quals s'ha de dotar el territori per a la seva organització, així com en les fonts de finançament per tal de dur a terme les actuacions concertades.

L'impuls del turisme cultural constitueix un clar exemple d'àmbit estratègic d'intervenció. En els darrers 20 anys s'ha desenvolupat a la zona costanera del Baix Gaià un turisme de masses que ha generat un important impacte econòmic a la zona. La motivació principal del sol i platja ha tendit a imposar un model de segones residències –incloent els apartaments- i càmpings. Aquesta oferta ha motivat una reduïda generació de valor afegit i ocupació de qualitat, contrastant d'alguna manera amb altres territoris que fonamenten el seu model turístic sobre els hotels i la generació de productes i activitats.

Tot i això, és evident que **la zona compta** –tant en el litoral com en els municipis situats a l'interior- **amb recursos i elements que poden facilitar una actualització competitiva del model.** Es tracta de facilitar l'orientació a una oferta de major impacte econòmic i menor impacte territorial.

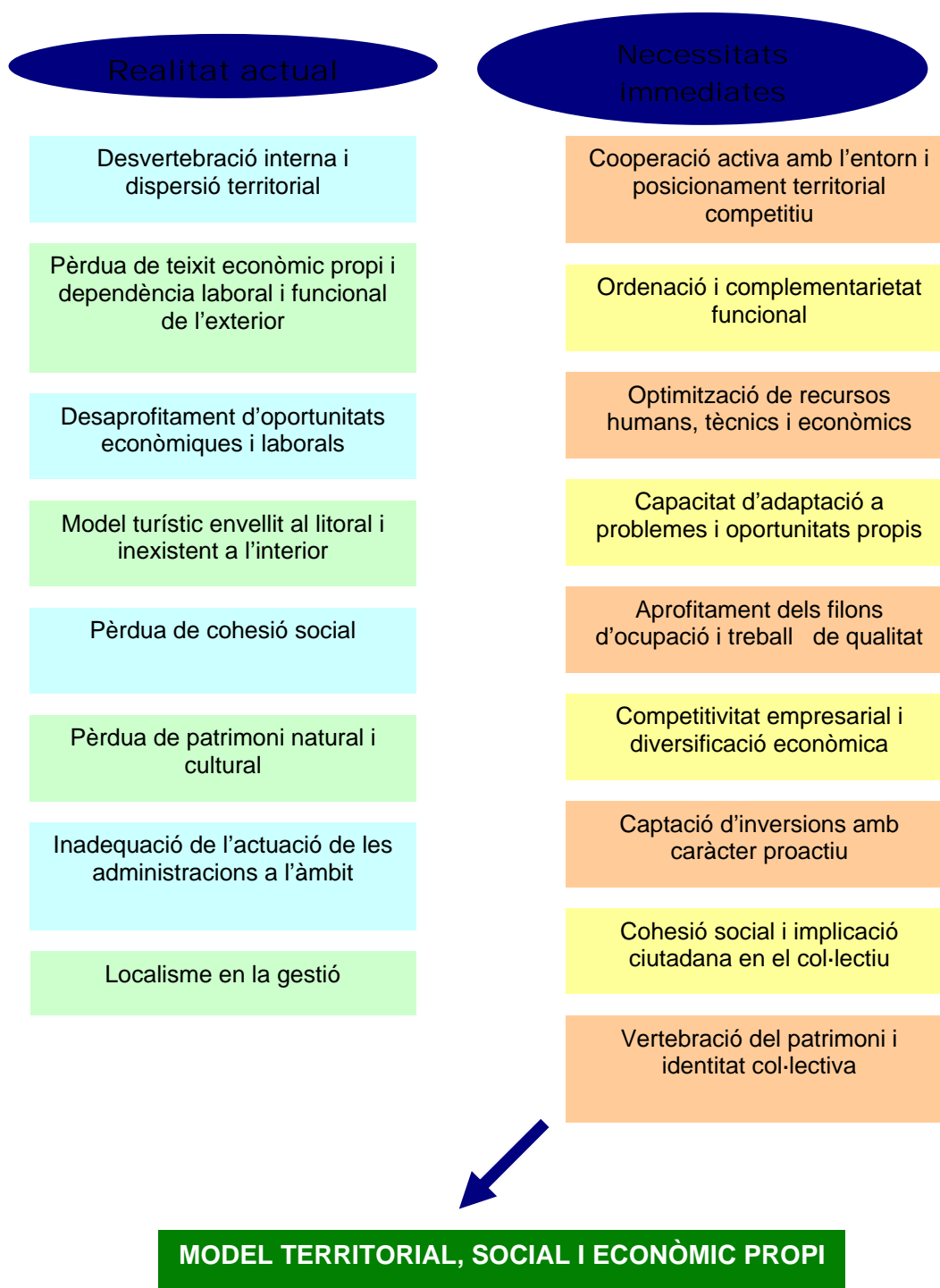
Sobre l'eix del Turisme Cultural, és factible desenvolupar diferents components d'oferta amb un caràcter complementari –**turisme actiu, turisme de natura**- que permetin vertebrar l'esmentada renovació del model turístic, sempre de manera complementària amb l'actualització de l'oferta tradicional de la costa.

Precisament amb aquesta orientació es vincula el "Pla de dinamització Turística dels Castells del Baix Gaià", que integra algunes actuacions ja iniciades –o almenys en procés de disseny-: creació de la imatge gràfica del Baix Gaià; creació de la Guia de Serveis Turístics del Baix Gaià; creació de la Guia Gastronòmica del Baix Gaià; disseny de la Ronda Verda; millora de la senyalització turística de la ruta dels Castells del Baix Gaià; recuperació del Castell del Catllar com a centre d'interpretació; creació d'un SIG turístic. Aquestes accions s'emmarquen en les estratègies de posicionament, competitivitat i diferenciació ja plantejades des de la Universitat Rovira i Virgili.

És fonamental per a l'èxit d'aquesta reorientació del model turístic la configuració del territori –bàsicament a partir dels recursos existents a l'interior- com a **Parc Cultural**, seguint una figura amb major implantació en altres territoris i que ha donat molt bons resultats.

En aquesta mateixa línia, el territori compta amb tot un seguit d'elements d'oportunitat que han de ser aprofitats per a un increment estratègic de la seva competitivitat i per a una orientació qualitativa del territori, els sectors econòmics i la societat.

LA NECESSITAT D'UN POSICIONAMENT ECONÒMIC, SOCIAL I TERRITORIAL PER A LA TRANSFORMACIÓ DEL BAIX GAIÀ



4.2.- Síntesi de punts crítics o elements motivadors d'una proposta estratègica d'actuació

Tant a partir de les reflexions prèvies corresponents a aquest document de Diagnosi Estratègica, com a partir de les dades i conclusions de la Diagnosi Socioeconòmica prèvia, es poden identificar uns **punts crítics que constitueixen elements de reflexió estratègica per al Baix Gaià**.

Aquests punts crítics –no necessàriament plantejats en clau de punts forts o punts febles- no són simplement conclusions o reflexions que ens permetin identificar la realitat actual del territori. També **permeten justificar àmpliament la necessitat de definir una proposta estratègica d'actuació** per tal de contribuir positivament a la transformació d'aquesta realitat.

Tot i que evidentment es poden plantejar altres punts, **no existeix en aquest apartat una voluntat d'exhaustivitat**, sinó que es tracta precisament de seleccionar aquells elements definidors de la realitat i les necessitats de la zona. Concretament, s'apunten aquests punts crítics:

- **El Baix Gaià presenta unes característiques territorials que afavoreixen en general la humanització.**
- **La zona té una clara tendència a la dualitat territorial, englobant clars elements de ruralitat a l'interior.**
- **El riu Gaià constitueix un element amb potencial vertebrador –fins i tot amb projecció supracomarcal- però es troba afectada la pròpia viabilitat del recurs.**
- **El poblament tendeix a presentar una gran diversitat pel que fa a les característiques dels assentaments, i un dels trets definidors de la zona és la multiplicitat de nuclis de població.**

- En els darrers anys s'ha accelerat el creixement demogràfic, que també tendeix a fer-se extensiu territorialment (sempre amb magnituds absolutes força diverses i molt més intenses en les poblacions del litoral). La influència de l'àrea de Barcelona té pes creixent.
- El perfil de residents tendeix a diversificar-se, fet que té evidents implicacions econòmiques i socials i sempre dins una estructura força jove de la població.
- El litoral tendeix a configurar un assentament lineal de població, a partir de les dinàmiques vinculades al turisme i la funció residencial, a banda de l'efecte de les infraestructures.
- Les urbanitzacions constitueixen una realitat a assumir, tot i que evidentment provoquen dispersió territorial i problemàtiques diverses (també en l'àmbit social). En general, es detecten importants i diverses dinàmiques de *ciutat dormitori*.
- El ràpid creixement provoca problemàtiques de manca d'adequació d'infraestructures i serveis i també dificultats entre moderades i significatives de cohesió social i manca de vinculació al territori.
- A les problemàtiques que l'àmbit de l'habitatge presenta en el conjunt del país, cal afegir el ràpid creixement de la població i la diversitat de perfils, que dificulta l'accés al mateix.
- Fins ara ha existit una manca de coneixement dels trets específics de la zona en l'àmbit dels recursos humans, dificultant una actuació en conseqüència.
- El creixement demogràfic dificulta la inserció laboral, però també genera evidents oportunitats.

- No es pot parlar pròpiament d'un mercat laboral específic de l'àrea, tot i l'existència de diversos nivells d'interrelació. Es tracta d'una zona vinculada de manera creixent a referències laborals i de serveis exteriors.
- El territori no escapa a la dinàmica de terciarització en l'estructura laboral: és una àrea menys industrial que la resta del Tarragonès i Catalunya.
- El perfil econòmic i empresarial i la fàcil accessibilitat als centres de treball, ha dificultat l'aparició d'un context propi d'empresadors.
- Les pautes d'atur i subocupació afecten uns col·lectius determinats, amb reduïda capacitat de reacció davant els canvis de mercat.
- Existeix una insuficient preparació en àmbits de treball i oficis concrets. Donades les característiques dels mercats de treball, cal contemplar les possibles accions en funció d'un àmbit més ampli.
- Els valors absoluts en qualsevol àmbit econòmic tornen a reproduir la dualitat litoral-interior.
- El sector primari continua tenint importància en l'economia dels municipis interiors, però redueix clarament el seu pes en el conjunt.
- La construcció, un dels motors de la zona, és especialment afectada per la recessió i no permet generar valor afegit ni sinergies significatives amb altres sectors.
- El teixit empresarial és definit pel pes del terciari turístic i de la construcció i les activitats immobiliàries.

- El terciari especialitzat (comerç i serveis) és insuficient per la manca de vertebració interna i l'atracció dels centres exteriors, però existeixen clares oportunitats vinculades a l'increment de la població i la seva diversificació.
- El teixit especialitzat de serveis es concentra a Torredembarra i, en segon terme, a Roda de Barà i Altafulla (en aquest cas sense excessiva influència o capacitat d'atracció sobre l'entorn).
- El model turístic ha estat en realitat un model immobiliari-residencial, evidentment amb excepcions notables. Tot i això, hi ha elements amb potencial d'aglutinació i complementarietat, que es poden sintetitzar en el concepte del Turisme Cultural.
- El cicle recessiu incideix negativament sobre el conjunt de factors indicats, però pot constituir un element de reflexió i canvi de model (a treballar amb un horitzó temporal ampli).
- Deixant de banda col·lectius concrets, no es pot parlar d'una identitat majoritàriament compartida, però hi ha bones oportunitats especialment en la zona interior.
- Les dinàmiques territorials es poden sintetitzar en la configuració com a territori de pas, en el context de l'Arc Mediterrani, en funció de les dinàmiques del Camp i de la Regió Metropolitana de Barcelona. Aquesta realitat motiva per exemple el traçat de les infraestructures.
- El Pla Territorial Parcial del Camp de Tarragona fa esment a alguns aspectes amb incidència directa sobre la zona, però aquesta no és tractada de manera singular (tampoc en el sistema d'espais oberts, amb elevat potencial).

- Els municipis es troben immersos en un procés d'adequació de la normativa de planejament en el context global, sense la suficient visió de conjunt.
- El territori presenta oportunitats per al seu funcionament parcial com a sistema territorial integrat, de manera compatible amb estructures existents i territoris propers. La reflexió és extensiva als àmbits de gestió.
- Les diverses administracions han incidit lògicament sobre la zona, però no de manera específica. Ara, sobretot des del Consell Comarcal, es tendeix a aquesta orientació més particularitzada.
- Es detecta una tasca creixent d'administracions, Universitat i altres agents per a la vertebració de recursos i iniciatives territorials.
- El Baix Gaià s'ha vist afectat per la manca d'adequació de les estructures de gestió i també per la manca d'un model propi de territori.